

Bijdragen en brieven

tellen respectievelijk max. **600 dan wel 200 woorden**. Adres en telefoonnummer vermelden. Gelijktijdige aanbieding aan andere kranten is ongewenst.

opinie@volkskrant.nl
brieven@volkskrant.nl
ombudsvrouw@volkskrant.nl

Opinie & Debat

We laten Engeland toch niet vallen voor Juncker?

Ton Nijhuis is directeur van het Duitsland Instituut Amsterdam.

EU-top in leper

Organiseer een referendum over de vraag in welke richting Europa zich verder moet ontwikkelen.

Het goede nieuws is dat we na de top in leper eindelijk af zijn van de wanstaltige vertoning over de benoeming van de nieuwe commissievoorzitter. Dat uitgerekend in leper, waar zo veel Engelse soldaten het leven hebben gelaten, de plek is waar Cameron in het stof moet bijten en door vrijwel alle partners de rug wordt toegekeerd, maakte het drama compleet. De 100-jarige herdenking van de Eerste Wereldoorlog als de symbolische breuk tussen Europa en Engeland.

De Europese verkiezingen met de *Spitzenkandidaten* had een feest van de democratie moeten worden. Eindelijk zouden de Europese burgers, weliswaar ongevraagd, door hun stem tevens bepalen wie de nieuwe commissievoorzitter zou worden. Dat in Engeland de kiezer helemaal de mogelijkheid niet had op een aan Junckers Europese Volkspartij gelieerde partij te stemmen, was een klein minpuntje. We weten nu hoe de Europese democratie eruitziet. We moesten kiezen tussen twee richtingen, maar na de verkiezingen werd het duo opeens als een *package deal* verkocht. Natuurlijk moet ook Schulz een topfunctie krijgen. Beiden vormen immers een ideaal koppel om Europa uit de malaise te loodsen.

Wat het einde moest zijn van de ondoorzichtige besluitvorming in achterkamertjes, heeft tot nog meer ondoorzichtigheid en koehandel geleid. Niet alleen de landen, maar ook de partijen in het Europees Parlement kunnen nu immers een prijs voor hun instemming vragen. Juncker zal bij de verdeling van portefeuilles dus zowel de hoofdsteden tevreden moeten houden als ook het parlement. Omdat er geen overeenstemming is over de te volgen koers, jaagt hij met elke uitspraak wel iemand in het harnas. Juncker heeft daarom de afgelopen weken gezwegen als het graf, om maar geen vijanden te maken.

Maar dat was ons toch heel anders voorgesteld? De kiezer zou dit keer toch op een programma kunnen stemmen, voor een richting kunnen kiezen? Het zwijgen van Juncker is toch een minachting van de kiezer?

Frankrijk en Italië hebben intussen hun instemming afhankelijk gemaakt van het minder strikt toepassen van de begrotingsregels. Hoe deze nog minder hard kunnen worden, is me een raadsel. De staats-schuld ligt in vrijwel alle landen bo-

President José Manuel Barroso van de Europese Commissie arriveert donderdag in leper voor de EU-top. Foto AP

ven de 60 procent en wordt eerder hoger dan lager. En de 3-procentnorm is door Frankrijk de afgelopen vijftien jaar maar liefst negen keer geschonden, en de komende jaren zien er ook niet rooskleurig uit. Kan het nog zachter? In plaats van een grondige discussie, wordt naar goed Europees gebruik een vage formulering gekozen waarin iedereen kan lezen wat hij wil.

Het evenwicht tussen de drie Europese instituties: de Raad, de Commissie en het Parlement is door de actie van het parlement verstoord, maar anders dan in de meeste commentaren staat mijns inziens geenszins vast dat het parlement de grote winnaar is. Het zou heel goed een pyrrusoverwinning kunnen blijken te zijn. Het is belangrijk om verder dan de dag van de overwinning te kijken. De Raad zal zich deze procedure niet nog eens in de maag laten splitsen. De machtsstrijd zal gewoon voortwoeden.

Frankrijken Italië stemmen in, in ruil voor nog zachtere begrotingsregels

Duidelijk is wel dat de commissie de grote verliezer is. De in het Verdrag van Lissabon vastgelegde onafhankelijkheid van de commissie staat op gespannen voet met de idee dat het parlement de politieke prioriteiten kan vastleggen. De commissie is anders dan ons in de verkiezingen is voorgesteld niet echt een politiek orgaan. Zij moet het juist hebben van haar technisch-bureaucratische competentie. Daar ontleent ze ook haar legitimiteit aan en niet aan de Europese verkiezingen of aan het parlement. De verstoring van de *checks and balances* tussen Raad, Commissie en Parlement dreigt door de machtsgreep van de laatste, de legitimiteit van het gehele bouwwerk te ondermijnen. Welke nieuwe verhoudingen zich zullen uitkristalliseren is nu nog niet te zeggen. Het gemak en de nonchalance

waarmee Engeland aan de kant is geschoven, is opmerkelijk. Natuurlijk, Cameron stelde zich met zijn kamikaze-actie onmogelijk op, maar Engeland is zeker niet de enige lastige partner in Europa.

We hebben honderden miljarden beschikbaar gesteld om Griekenland erbij te houden, maar Engeland laten we vallen voor iemand die eigenlijk niemand wil? Is prestige belangrijker dan het bijhouden van de Unie? Waarom stellen we ons niet wat harder op tegenover Orbán in Hongarije, die de Europese waarden dagelijks met voeten treedt.

We brengen in Europa veel begrip op voor Poetin en zijn vermeende strategische zorgen, we zijn zeer geduldig wanneer het om de Iraanse ayatollahs gaat, maar een kernland van Europa laten we simpelweg vallen voor binnenlandspolitieke overwegingen. Zo ziet het solidaire Europa er dus uit.

Het gebrek aan moed en eerlijkheid dat de regeringsleiders in de afgelopen weken hebben tentoonspreid is eigenlijk stuitend. Het is geen geheim dat vrijwel niemand echt voor Juncker warm liep, zoals het ook geen geheim is dat regeringsleiders zich *off the record* negatief over hem uitlieten. Dat Cameron de enige is die dit openlijk uitsprekt, is mischien dom, maar siert hem ook. Voor de anderen is het vooral een tactisch spel om zo veel mogelijk binnen te slepen. Ook goed, maar doe dat dan niet in de naam van democratie. Het is hooguit een schijn-democratie, om met voormalig Eurocommissaris Günter Verheugen te spreken. Europese *newspeak à la Orwell*.

Misschien is het tijd voor een echt democratisch experiment. In plaats van de toekomstige architectuur van Europa langzaam uit te laten kristalliseren in de komende machtsstrijd tussen de instituties – en deze dus te laten afhangen van het toeval van de strategische en tactische kwaliteiten van de betrokken politici – zouden we ook een Europees referendum kunnen organiseren over de richting waarin we Europa verder zouden moeten ontwikkelen. Geen einddoel, maar een richting. Blijkbaar was de boodschap van de verkiezingsuitslag niet helder genoeg, laten we het daarom nog eens vragen.

Commentaar

Junckers' Europa

De EU wordt met de benoeming van Juncker niet democratischer, wel wereldvreemder. De risico's zijn groot.

Ik heb de verkiezingen gewonnen, kraaide Jean-Claude Juncker na uitslag van Europese verkiezingen. Als *Spitzenkandidat* van de christen-democratische Europese Volkspartij (EVP) eiste hij het voorzitterschap van de Europese Commissie op: uiteindelijk had de EVP van alle partijen in het Europees Parlement de meeste stemmen gekregen. Er valt wel wat af te dingen op de triomfantelijke constatering van Juncker. Slechts een enkeling besefte dat een stem op de CDA of de Partido Popular in Spanje een stem op Juncker betekende. En veel te kiezen viel er niet: de vier grootste politieke stromingen hadden allemaal sterk federalistisch ingestelde lijsttrekkers aangewezen.

Verscheidene EU-landen, Groot-Brittannië voorop, hebben hun bedenkingen over Juncker. Dat hij vandaag toch vrijwel zeker door de EU-leiders op het schild wordt gehesen, is het gevolg van een machtsgreep van het Europees Parlement.

Volgens het Verdrag van Lissabon hebben de regeringsleiders het recht een kandidaat voor te dragen, maar moeten ze daarbij wel rekening houden met de uitslag van de verkie-

Benoeming kan grote schade aanrichten

zingen. Als de voordracht het europarlement niet zint, kunnen de parlementariërs die kandidaat wegstemmen. Om de regeringsleiders duidelijk te maken wie de broek aan heeft, stonden de leiders van het parlement erop dat de winnende Spitzenkandidat Commissievoorzitter zou worden. Iedere andere voorgedragen kandidaat zouden ze wegstemmen.

Het resultaat is dat het parlement voortaan bepaalt wie voorzitter van de Commissie wordt – een drastische machtsverschuiving ten nadele van de Europese Raad, de vergadering van de regeringsleiders. Op het eerste gezicht lijkt dat mooi: hoe meer macht voor het parlement, hoe democratischer Europa. Maar veel inwoners van EU-landen voelen zich in Brussel meer vertegenwoordigd door hun eigen regeringsleiders dan door hun europarlementariërs, die vaak veel enthousiaster zijn over 'Europa' dan hun achterban thuis.

Het gevaar is dat Juncker, die in 2005 ontkende dat de Fransen en de Nederlanders tegen de Europese Grondwet hadden gestemd (ze hadden zich louter 'vergist'), geen oog heeft voor de onvrede met Brussel in veel lidstaten. Daarmee kan hij enorme schade aanrichten. Als Groot-Brittannië uit de EU stapte uit onvrede over de hoeveelheid macht die Brussel naar zich toe trekt, zou dat een ramp voor de EU zijn.

Bert Lanting

Stekel

Koopman en imam

Kiezen tussen de dominee en de koopman is zo onderwets en voor het Nederlandse bedrijfsleven voorbij. Gewoon combineren die twee. En als een ander geloof is gewenst, geen probleem. Kranenbouwer Rusch heeft in Mekka het pad geëffend voor een nieuwe aanpak. Het Nederlandse bedrijf heeft met 12 kraanwerkers gale rij de Ka'aba in Mekka gesloopt. Om deze lucratieve klus te bemachtigen, moesten de mannen zich

wel even bekeren tot de islam. Door één keer 'Allah is groot' te roepen, was de bekering een feit.

De combinatie van koopman en imam opent perspectieven in andere regio's. De koopman en de brahmanen kunnen mooie dealtjes sluiten in India. De koopman en de boeddhistische monnik maken kans in Zuidoost-Azië. En de koopman en de shintoïstische priester breken binnen in Japan.
Xander van Uffelen